

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25607/2024
05.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и малолетног ББ из ..., кога заступа мајка АА, чији је пуномоћник Јован Панић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Кристијан Венцел, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 489/24 од 25.09.2024. године, у седници одржаној 05.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 489/24 од 25.09.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 340/23 од 05.06.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим је тражио да се туженом одреде мере заштите од насиља у породици те да се туженом забрани приближавање тужиоцима на удаљености мањој од 50 метара на адреси где тужиоци станују (... број ... у ...), затим на месту основне школе коју мал. тужилац похађа (Улица ... број ... у ...), место рада тужиље у улици у ..., те викендици тужиље у ... у Улици, као и да се туженом забрани свако даље узнемиравање тужилаца и да се уздржи од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужилаца под претњом извршења са трајањем мере заштите од годину дана и уз могућност продужавања док не престану разлози због којих се мере изричу. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове поступка од 337.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 489/24 од 25.09.2024. године, ставом првим изреке, жалба тужилаца је делимично усвојена, делимично одбијена, пресуда Основног суда у Новом Саду П2 340/23 од 05.06.2024. године потврђена у побијаном делу којим је тужбени захтев тужилаца одбијен, а преиначена у делу одлуке о накнади трошкова поступка и то тако што је одређено да у процесном односу између

малолетног тужиоца и туженог свака страна сноси своје трошкове, а у процесном односу између тужиле и туженог тако што је снижени досуђени износ накнаде парничних трошкова са 337.000,00 динара на износ од 139.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужилаца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију захтевајући накнаду трошкова за састав одговора.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је рођена ... године а тужени ... године. Били су ванбрачни партнери. Имају заједничко дете малолетног тужиоца рођеног ... године. Тужилца и тужени међусобно не контактирају јер су њихови односи поремећени. Тужени је уз прекиде и потешкоће одржавао личне односе са малолетним дететом до новембра 2022. године од када тужилца инсистира на томе да дете не жели да види оца. У току 2023. године било је одређено од стране суда да се лични односи туженог са малолетним дететом одвијају у контролисаним условима при Центру за социјални рад у Новом Саду, али се на овај начин организовало само неколико виђања детета са оцем. Тужилца тврди да трпи насиље у породици од туженог и да је трпела исто у току трајања заједнице живота јер се тужени неодговарајуће понаша. Посебно је истакла да је 07.02.2023. године тужени дошао испред куће где живи са дететом у термину одређеном за одржавање личних односа. Паркирао је своје путничко моторно возило при капији тужилцине куће и одбијао да га помери док полицијски службеници нису интервенисали, на позив тужилце. Том приликом су туженом полицијски службеници изrekli хитну меру забране да контактира тужилцу, која је наредног дана продужена решењем првостепеног суда Нп 117/23 од 08.02.2023. године на 30 дана. Истиче да је претрпела интензивни стрес након што је тужени малолетног ББ оставио у полицији у току лета 2021. године зато што је био револтиран што му је тужилца ускратила сагласност да води дете у иностранство на одмор. У току поступка прибављен је извештај надлежног органа старатељства у Новом Саду који је, више година, радио саветодавно на успостављању родитељске комуникације и сарадње и приближавању оца и детета у реализовању редовних виђања. Према налазу и мишљењу органа старатељства од 20.04.2023. године утврђено је да је родитељима више пута саветован одлазак на третмане ради успостављања комуникације, на коју одбијају да оду. Оба родитеља, на вербалном нивоу, прихватају савете стручних радника, али не аутентично, понашањем управо раде супротно, односно мајка отуђује дете али иста нема увид у то, већ је потпуно уверена да тиме чини детету добро и сматра да отац не поседује било какав родитељски капацитет. Кроз дугогодишњи рад органа

старатељства примећен је презаштићујући став на релацији мајка – син, спутавање самосталности и одвојеног слободног мишљења (позивање на болешљивост, затворен симбиотски однос, погрешне интерпретације догађаја везаних за дете односно потпуно нереално поверење у исказ детета без рационалне провере). Даље је утврђено да орган старатељства није имао увид у пријаве и притужбе од стране мајке на поступање оца и његово наводно занемаривање малолетног детета и сматра да такве притужбе нису потврђене. Туженом су протеклих година изрицане хитне мере од стране полиције, последњи пут 2021. године а утврђено је да постоји велики број пријава од стране туженог полицији да му тужила не обезбеђује контакте са дететом. Тужени одаје утисак особе која у потпуности емотивно незаинтересована за тужилу али је усмерен на остваривање контаката са дететом и револтиран је чињеницом да није одговарајуће санкционисано тужилино спречавање да се одлука о виђању реализује. Тужила тврди да је тужени непредвидив и неурачунљив. Кроз дугогодишњи рад стручни тим Центра за социјални рад је утврдио да је наступило благо отуђење детета у односу на оца али да је временом прерасло у тежак облик отуђења и да је дете у сукобу лојалности. Тужилац истиче да тужила све ради намерно да би иницирала поступак да њега лиши родитељског права над малолетним дететом. Стручни радници органа старатељства обавили су разговор са малолетним дететом, без присуства мајке, али у присуству деде – оца тужиле. Међутим, утврђено је да је у разговору доминирао дететов деда, износећи притужбе на рачун туженог са тежњом да се он анулира као отац. С обзиром да је деда упорно настављао са својим излагањем, разговор са дететом је окончан. Закључак Центра за социјални рад у Новом Саду је да нису утврђени елементи насиља туженог у односу на тужилу већ је узрок пријаве полицији било непоштовање судске одлуке о контактима детета са оцем. Процењено је да тужила није угрожена од стране туженог јер исти, осим термина за контакте са дететом, и нема комуникацију са тужилом већ дуже време уназад. Евидентно је да постоји родитељски конфликт који егзистира дуже времена уназад, а малолетни ББ је већ презасићен родитељским сукобима. Мишљење органа старатељства је да је потребно да се одвија виђање малолетног детета са оцем и то редовно, да није сврсисходно изрицање мера заштите од насиља у породици у односу на дете а ни у односу на тужилу. У допунском налазу извештаја од 01.06.2023. године орган старатељства је истакао да је несврссисходно изрицање мера заштите од насиља у породици јер је став органа старатељства да је у најбољем интересу детета реуспостављање виђања детета са оцем, у контролисаним условима, у наредна два месеца а након тог периода би детету била пружена подршка у актуелној породичној ситуацији.

При овако утврђеном чињеничном стању првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужилаца неоснован. Поремећени односи између родитеља малолетног ББ наступили су као последица измене начина виђања оца са дететом које се реализује, уз потешкоће, од новембра 2022. године. Отпор детета ка виђању са оцем био је индукован од стране мајке. Оценио је да нема елемената на основу којих се може утврдити да је од стране туженог према тужиоцима било насиља и да је тужила због наводног понашања туженог била узнемирана као и малолетни ББ и да су били уплашени па је закључио да нема потребе да се изриче заштитна мера ради осигурања заштите душевног здравља и сигурности тужилаца. Закључено је да мајка утиче на малолетно дете и користи конкретан поступак желећи да ономогући реализовање сусрета детета са оцем. Постоји отуђење детета од оца а узрок је описано поступање мајке и њено инструкисање малолетног ББ. Даље суд је закључио да није у интересу малолетног ББ да успоставља контакт са туженим, својим оцем, како је то регулисано од стране суда још 2022. године и да малолетни ББ није самосталан у изражавању свог

мишљења. Тужила је предлагала медицинску документацију за малолетног ББ – прибављену од стране дечјег лекара да исти има психосоматске тегобе али имајући у виду чињеницу да предмет ове правне ствари није одржавање личних односа и отпор детета према оцу већ одлучивање о захтеву за утврђење насиља у породици суд је закључио да се захтев тужилаца више заснива на субјективном осећају једног родитеља о угрожености детета, у конкретном случају овде тужиле, и да тај осећај не може да претегне над неупитним интересом детета да одржава односе са родитељем које не врши родитељско право под условима и на начин којим се обезбеђује његова безбедност. Сходно томе одбијен је тужбени захтев тужилаца.

Другостепени суд је у свему прихватио правну аргументацију првостепеног суда и оценио да у конкретном случају нису испуњени услови у погледу усвајања тужбеног захтева тужилаца.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су одбијањем тужбеног захтева тужилаца правилно применили материјално право.

Изведени докази несумњиво указују на околност да у конкретном случају не постоје елементи који се могу окарактерисати као насиље у породици, те да нема услова за изрицање тражене мере. Тужила и тужени су разведени, вршење самосталног родитељског права поверено је тужилци, као мајци, али је утврђен начин одржавања личних односа између малолетног ББ и туженог као његовог оца. Изведени докази, а што је посебно ценио Центар за социјални рад у Новом Саду и првостепени и другостепени суд, несумњиво указују на закључак да се понашање туженог, који инсистира на виђању малолетног ББ а на шта по закону има право да одржава односе са својим дететом, не може окарактерисати као насиље у породици. Тужила није доказала да ју је тужени вређао, или малтретирао. Насупрот томе, из мишљења органа старатељства произлази да тужила покушава, на разне начине, да онемогући туженог да оствари контакт са малолетним ББ што је неприхватљиво јер то није у интересу малолетног детета. Не може се намера једног родитеља коме је поверено вршење родитељског права и интенција да онемогући виђање другог родитеља са малолетним дететом прихватити као аргумент да постоји насиље и у циљу да би се елиминисало то виђање, окарактерисати и подводити под чин насиља у породици. Ако родитељ коме није поверено вршење родитељског права има, по судској одлуци право да успоставља контакт са малолетним дететом, родитељ коме је поверено вршење родитељског права је дужан да то обезбеди. Уколико има проблема са комуникацијом онда се виђање може вршити у контролисаним условима, уз помоћ органа старатељства. У овом случају тих проблема очигледно нема већ је евидентно да постоји интенција тужиле да, преко наводног насиља у породици, туженог елиминише у погледу виђања малолетног ББ, а што није у интересу малолетног детета.

Према члану 197. став 1. Породичног закона насиље у породици, у смислу овог закона, јесте понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице. Ставом 2. цитираног члана је прописано шта се посебно сматра насиљем у породици, у смислу става 1. цитираног члана. Оваква формулација не искључује околност да мора постојати и други облици насиља.

У конкретном случају правилно су нижестепени судови закључили да нема ни услова ни основа за изрицање мере заштите од насиља у породици. Наводима из

ревизије не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Тачно је да је чланом 6. ст. 1, 2. и 3. Породичног закона прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересима детета, а према члану 266. став 1. Породичног закона је прописано да у спору за заштиту права детета у спору за вршење односно лишења родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересима детета. У конкретном случају није у питању решавања спорног односа о одржавању личних односа туженог са малолетним ББ, већ се ради о оцени захтева да ли постоје услови за изрицање мере заштите од насиља у породици. Изведени докази су несумњиво указали да нема тих услова нити има потребе за изрицањем такве заштитне мере. У ревизији (која је обимна) углавном се потенцирају наводи који су истицани и у жалби и у току трајања првостепеног поступка, а докази везани за наводно физичко насиље од стране туженог у току поступка нису приложени.

Правилна је и одлука суда о трошковима поступка.

Имајући у виду напред изнето, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Трошак ангажовања пуномоћника, адвоката за састав одговора на ревизију туженог није био потребан у смислу одредбе члана 154. ЗПП-а, па је Врховни суд одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 165. став 1. истог закона.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић